

Lainsäädäntö kuluttajaperinnässä

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Liiketalous

Syksy 2021

Sara Kaarikivi

Tekijä Sara Kaarikivi

Vuosi 2021

Työn nimi Lainsäädäntö kuluttajaperinnässä

Ohjaajat Sari Hanka

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoitus oli tutkia, kuinka lainsäädäntö vaikuttaa kuluttajasaatavien perintäprosessin eri vaiheisiin mahdollisimman laajasti. Tuloksena on läpikäynti perintäprosessiin, erityisesti vapaaehtoisen perinnän prosessiin, niin että prosessin lisäksi on avattu lainsäädännön vaikutus.

Sisältö painottuu vahvasti lainsäädäntöön. Lisäksi on osio, jossa on kerrottu Kilpailu -ja kuluttajaviraston ratkaisuja perintätapauksissa. Nämä ratkaisut on valittu täydentämään opinnäytetyön teoriapohjaa ja havainnollistavat oikeita perintäprosesseja.

Kokonaisuudessaan lainsäädännön yhdistäminen olemassa olevien tietolähteiden tietoon osoittautui opinnäytetyön haastavimmaksi vaiheeksi. Tietoa on saatavilla osittain helposti, mutta sen yhdistäminen oikeaan lainsäädäntöön oli vaikeaa. Useammassa käytetyssä lähteessä tietoperusta oli oikein, mutta lähdeettä sille mihin tieto perustuu, löytyi harvemmasta lähteestä.

Avainsanat vapaaehtoinen perintä, perintälaki, perintä

Sivut 28 sivua

Author Sara Kaarikivi

Year 2021

Subject Legislation in consumer debt collection

Supervisors Sari Hanka

ABSTRACT

The purpose of this thesis was examined how legislation affects to the various stages of consumers debt collection process as widely as possible. The result is a walkthrough of the debt collection process, especially in voluntary debt collection and legislation effect on process.

The content is strongly emphasized to legislation. In addition, there is a section, where it is told Kilpailu-ja kuluttajavirasto solutions on debt collection cases. These cases have been selected to supplement thesis theory and to demonstrate real cases in debt collection processes.

The most challenging step was compound the legislation and the information in an information source. The information was partly easy to find, but combination to a legislation proved to be hard. Often the information was right, but the source of the information was missing.

Keywords voluntary debt collection, legislation, debt collection

Pages 28 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Perinnän lainsäädäntö ja linjaukset	2
2.1	Laki saatavien perinnästä	2
2.2	Hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä	2
2.3	Ulosottokaari	3
2.4	Muu lainsäädäntö	3
2.5	Valvovat tahot ja laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta	4
3	Vapaaehtoisen perinnän prosessi	5
3.1	Maksumuistutus	6
3.2	Maksuvaatimus	6
3.3	Velan suorittaminen	7
3.4	Maksusuunnitelman sopiminen velkojen kanssa	7
3.5	Velan vanhentuminen ja vanhentumisen katkaisu	8
3.6	Enimmäiskulut	9
3.7	Suoraan ulosottokelpoiset saatavat	10
3.8	Korot	11
4	Oikeudellinen perintä	11
5	Ulosotto	13
6	Jälkiperintä	14
7	Velallisena perintäprosessissa	15
7.1	Velallisen oikeudet	15
7.2	Luottotietorekisterit ja maksuhäiriömerkinnät	15
8	Kilpailu- ja kuluttajaviraston ratkaisuja	18
8.1	Kuluttajasaatavan perinnästä veloitettavat kulut, Nordea Pankki Suomi Oyj	19
8.2	Perintäyhtiö Alektum Oy	20
8.3	Lindorff Oy	22
9	Yhteenveto ja pohdintaa	23
	Lähteet	25

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1 Hyvän perintätavan periaatteita. (KKV, 2015).....	3
Kuva 2 Vapaaehtoisen perinnän eteneminen ilman oikeudellista perintää (Lowell, n.d.).	5
Kuva 3 Varojen kohdistaminen velalle	7
Kuva 4 Oikeudellisen perinnän prosessi yksinkertaisesti	12
Kuva 5 Maksun viivästymisestä mahdollisesti aiheutuvat maksuhäiriömerkinnät, jos perintä etenee ulosottoon saakka	16
Taulukko 1 Ulosoton taulukkomaksut	14

1 Johdanto

Perinnän tarkoitus on kotiuttaa erääntyneet saatavat velalliselta velkojalle. Perintäprosessi on tarkoin säädelty lainsäädännöllä ja vaatii perintää harjoittavalta yritykseltä juridista osaamista. Opinnäytetyössä yhdistetään lainsäädäntö kuluttajasaatavien perintäprosessin eri vaiheisiin. Työssä on esitelty perintäprosessista syntyviä kustannuksia velalliselle ja velkojalle, sekä näiden enimmäismääriä. Lisäksi opinnäytetyössä käydään läpi tapauksia, joista on perintään liittyvä Kilpailu -ja kuluttajaviraston ratkaisu.

Aiheen laajuuden vuoksi tähän opinnäytetyöhön on rajattu kuluttajasaatavien lainsäädäntö ja prosessit. Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia eri perintävaiheisiin vaikuttavaa lainsäädäntöä laajemmin kuluttajasaatavien vapaaehtoisessa perinnässä, sekä lyhyesti kuvailla oikeudellisen perinnän prosessia ja ulosotto-perintää.

Aihealue on rajattu kuluttajasaatavien perintään ja lainsäädäntöön aihealueen laajuuden vuoksi. Lisäksi aihealuetta on rajattu painottumaan vapaaehtoiseen perintään ja siihen liittyvään lainsäädäntöön.

Opinnäytetyön tarkoitus on yhdistää lainsäädäntö perintäprosessin eri vaiheeseen ja tuoda esille lainsäädöllinen tietoperuste vaiheelle.

Opinnäytetyö ja tutkimustyö tehdään kvalitatiivisena, eli laadullisena tutkimuksena hyödyntäen lähteinä kirjallisuutta, lainsäädäntöä ja verkkolähteitä. Laadullisen tutkimuksen tarkoitus on tutkimus, jonka avulla pyritään tutkimaan ilman määrällisiä tai tilastollisia menetelmiä. Tutkimuksella ei pyritä yleistykseen. Tutkimuksen tavoitteena on syvälinen ymmärrys tutkittavasta aiheesta sekä ilmiön ymmärtäminen, kuvaaminen ja tulkinta. (Kananen 2017, ss. 35–36)

2 Perinnän lainsäädäntö ja linjaukset

Vapaaehtoista perintää ohjaa perintälaki ja kuluttaja-asiamiehen linjaama hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä. Oikeudelliseen perintään liittyy omaa lainsäädäntöään, kuten oikeudenkäymiskaari. Ulosottoperintää ohjaa ulosottokaari. Perintää ohjataan useassa eri lainsäädännössä näiden lisäksi, joista osaa on avattu laajemmin opinnäytetyön seuraavissa kappaleissa.

2.1 Laki saatavien perinnästä

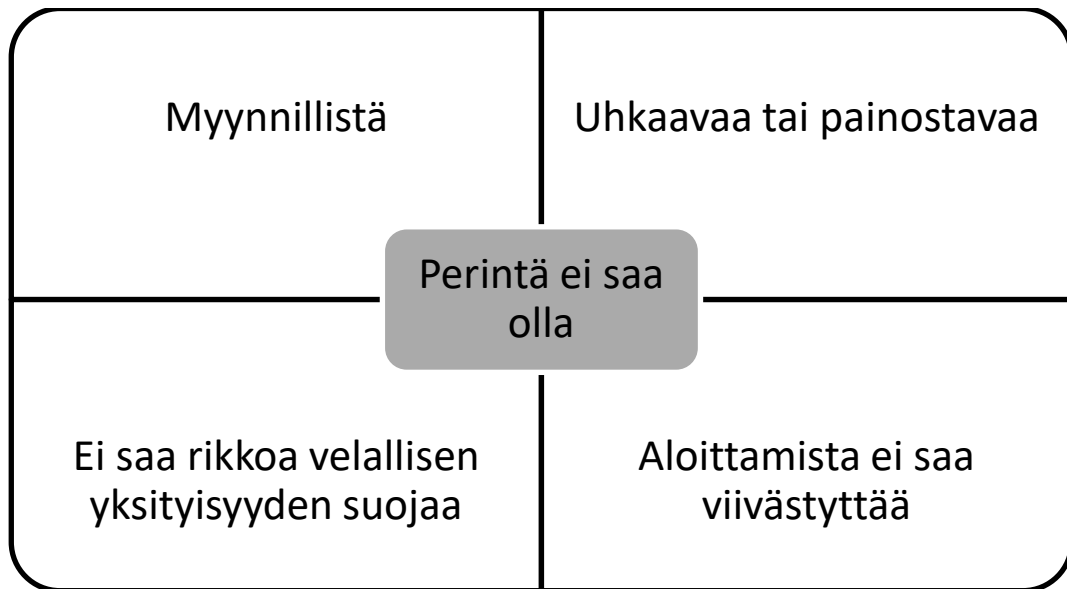
Lakia sovelletaan erääntyneiden saatavien, eli maksamatta jääneen velan perinnässä ja velkasuhteen osapuolten asemaan vaikuttavissa seikoissa, jotka liittyvät perintään. Laissa tarkoitetaan perinnällä toimenpiteitä, joilla velallinen on tarkoitus saada maksamaan vapaaehtoisesti erääntyneet velkojan saatavat. Laissa on määritelty muun muassa perintäkuluja enimmäismäärät, aikarajat, maksuvaatimusten sisältöön liittyvät vaatimukset, kokonaisvastuut perintäkuluissa, perittyjen varojen kohdentamisesta ja velallisen oikeudesta saada tietoja tai pyytää perinnän keskeytystä. (Laki saatavien perinnästä 513/1999)

2.2 Hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä

Kuluttaja-asiamiehen ”Hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä” ei ole laki, vaan linjaus. Linjaus on Kilpailu- ja kuluttajaviraston laatima ohjeistus, johon viitataan myös perintälaisissa, jonka periaatteet ovat avattu kappaleessa 2.1. Perintälain mukaan perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista menettelyä. Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo hyvän perintätavan noudattamista kuluttajaperinnässä. (Kontio, n.d)

Hyvässä perintätavassa linjataan tarkasti esimerkiksi siitä, koska puhelinperintää voidaan tehdä ja mitä kuluja velallisella saa syntyä yhteydenotosta perintää harjoittavaan yritykseen.

Kuva 1 Hyvän perintätavan periaatteita. (KKV, 2015)

2.3 Ulosottokaari

Tämä lainsäädäntö koskee oikeudellisen perinnän prosessia, sen jälkeen, kun asiasta on haettu lainvoimainen tuomio tai päätös käräjäoikeudesta ja jos velallinen ei suorita käräjäoikeuden ratkaisun mukaisesti maksuvelvollisuuttaan vapaaehtoisesti. (Oikeus, 2021)

2.4 Muu lainsäädäntö

Perintäprosessiin liittyy myös muutakin lainsäädäntöä, johon tullaan viittaamaan seuraavissa luvuissa. Jokaiseen perintäprosessin vaiheeseen liittyy laajasti lainsäädäntöä. Osa näistä on avattu enemmän ja osaan viitataan. Näitä ovat esimerkiksi korkolaki 633/1982, kuluttajansuojalaki 38/1978 ja laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta 706/2007.

2.5 Valvovat tahot ja laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo koko Suomen alueella perintätoimistojen toimintaa. On hyvä huomioida, että aluehallintovirasto ei voi puuttua ulosottoperintään tai saatavien perintään tuomioistuimessa. He eivät myöskään valvo perintää, joka tapahtuu ilman rekisteröitymistä. Perinnällä tarkoitetaan siis tässä tapauksessa vapaaehtoiseen perintään tähtäviä toimenpiteitä. (Aluehallintovirasto, n.d)

Perintää voi harjoittaa vain yritys, jolle on myönnetty siihen toimilupa keskushallintoviranomaiselta Etelä-Suomen lääninhallitukselta. Perintätoiminnalla tarkoitetaan laissa omien saatavien perintää tapauksissa, joissa on selvää, että saatavat on otettu vastaan perintätarkoituksessa ja saatavien perintää toisen lukuun. Laissa säädettyä perintälupaa ei tarvita, jos perintätoiminta on satunnaista ja sitä ei ole markkinoitu. Toimilupa voidaan myöntää vakavaraiselle ja luotettavalle hakijalle. Jos käy ilmi, että hakijan olosuhteissa tai hakemuksessa tarkoitettuun toimintaan liittyvät järjestelyt on tehty säädöksen kiertämiseksi, ei toimilupaa myönnetä. Laissa on määritelty tarkemmin kriteerit hakijan vakavaraisuudelle, luotettavuudelle, sekä vaatimuksille. Luotettavana ei pidetä toimijaa, joka on aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevan sopimaton toimiluvan mukaisen perintätoiminnan harjoittamiseen. Myöntämisen edellytyksenä on vastaava henkilö, joka huolehtii, että perintätoiminnassa noudatetaan lakia ja hyvää perintätapaa. Henkilöllä tulee olla riittävä koulutus tai käytännön kokemus perintätoiminnasta. Toimilupa myönnetään enintään viideksi vuodeksi ja uutta toimilupaa on haettava viimeistään kaksi kuukautta ennen toimiluvan voimassaolon päättymistä. (Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999)

Lain noudattamista valvoo Etelä-Suomen lääninhallitus. Toimiluvan haltijalle on asetettu velvollisuuksia, joita sen tulee noudattaa. Ilman toimilupaa toimivan tahon perintätoiminta on kiellettävä Etelä-Suomen lääninhallituksen. Kielto voidaan erityisestä syystä myös kohdistaa henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa. Tehosteeksi voidaan antaa uhkasakko. Toimilupa voidaan peruuttaa tai antaa kirjallinen varoitus, jos toimiluvan haltija toimii laissa annettujen velvoitteiden vastaisesti tai ei täytä enää annettuja vaatimuksia. (Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999)

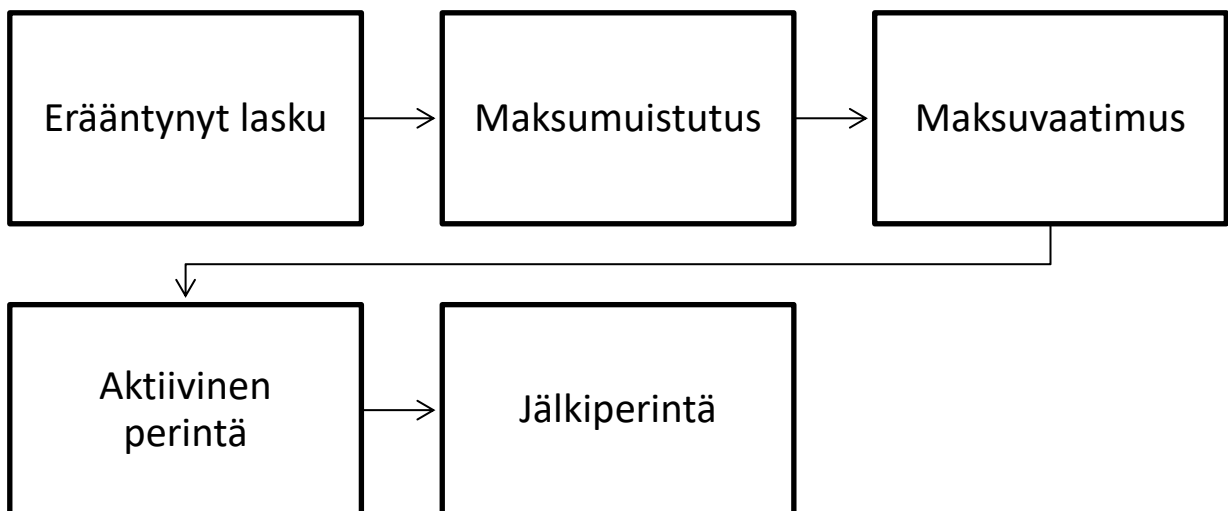
3 Vapaaehtoisen perinnän prosessi

Vapaaehtoiseksi perinnäksi kutsutaan vaihetta, jossa velka pyritään kotiuttamaan velalliselta ennen mahdollista oikeudellista perintää (Lindström, 2014. s. 220). Velkoja voidaan periä koko perintäajan vapaaehtoisella perinnällä, eikä niitä välttämättä koskaan siirretä oikeudellisen perintään.

Vapaaehtoinen perintä alkaa yleensä, kun erääntyneestä saatavasta on lähetetty ensimmäinen huomautuskirje (Lindström, 2014. s. 271).

Vapaaehtoiseen perintään käytetään usein ulkopuolista toimijaa. Ulkopuolisella toimijalla tarkoitetaan usein perintään erikoistunutta yritystä, esimerkiksi perintätoimistoa. Perinnän aikana perintätoimistot pyrkivät tavoittamaan velallisen ja kotiuttamaan saatavan kokonaisuudessaan alkuperäiselle velkojalle. Velallista voidaan lähestyä esimerkiksi puhelimitse perintätoimistosta veloista sopimiseksi.

Kuva 2 Vapaaehtoisen perinnän eteneminen ilman oikeudellista perintää (Lowell, n.d.).

3.1 Maksumuistutus

Maksumuistutus on ensimmäinen vaihe perintää aloittaessa. Maksumuistutuksen voi lähettää velkoja itse tai se voi olla ulkoistettu ulkopuoliselle toimijalle. Velalliselle voidaan lähettää kuluton tai kulullinen maksumuistutus. Mikäli maksumuistutuksesta halutaan periä kuluja, niin tulee sen noudattaa perintälakia.

Kulullinen maksumuistutus voidaan lähettää, kun alkuperäisen laskun eräpäivästä on kulunut vähintään 14 päivää. Enimmäiskulu on 5 euroa. Viivästyskorkoa voidaan alkaa vaatia eräpäivän jälkeen, eli jo maksumuistutuksessa. (KVV, 2014)

3.2 Maksuvaatimus

Maksuvaatimuksen voi lähettää ammattimaisesti perintää harjoittava toimija, kuten perintätoimisto. Vaatimus voidaan lähettää, kun maksumuistutuksen lähettämisestä tai esittämisestä on kulunut vähintään 14 vuorokautta. Maksuvaatimuksen tulee pääsääntöisesti olla kirjallinen tai sovittaessa se voidaan toimittaa muulla pysyvällä tavalla. Maksuvaatimuksen tulee sisältää lain vaatimat tiedot kuten saatavan peruste, vaadittu kokonaissumma ja sen erittely. Maksuvaatimuksella tulee olla tiedot siitä, kenelle huomautuksia maksuvaatimuksen sisällöstä voi esittää ja minkä ajan kuluessa. Maksuvaatimuksella tulee näkyä velkojan alun perin käyttämä nimi, jos velkojasta käytetään eri nimeä kuin alun perin. (Laki saatavien perinnästä 513/1999, 5 §)

Enimmäiskulut maksuvaatimuksille on määritelty laissa seuraavasti

Ensimmäisestä maksuvaatimuksesta enintään:

- 14 euroa, jos pääoma on enintään 100 euroa
- 24 euroa, jos pääoma on vähintään 100 euroa, mutta enintään 1000 euroa
- 50 euroa, jos pääoma on yli 1000 euroa

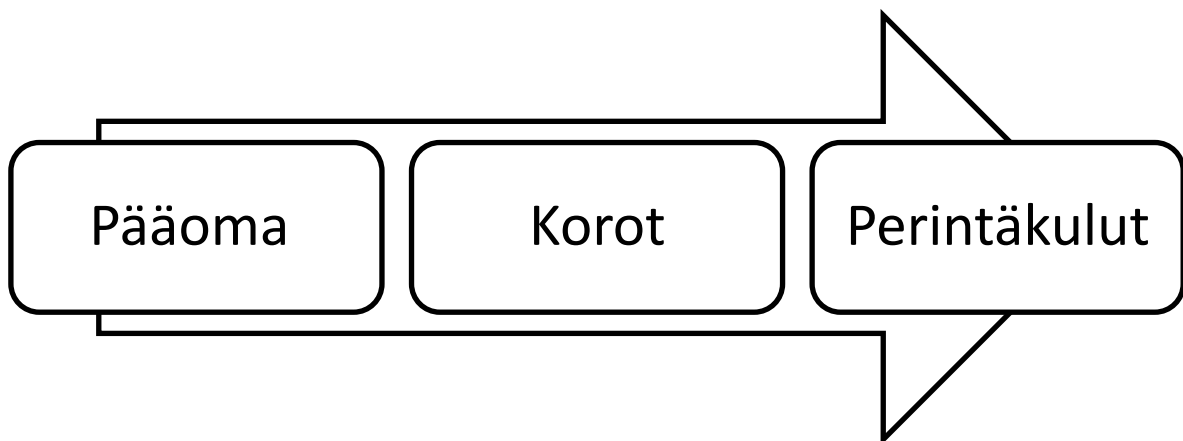
- toisesta maksuvaatimuksesta voidaan periä vain puolet edellä ensimmäisen maksuvaatimuksen enimmäismäärästä

Perintälain 10 c § mukaan velalliselta saa vaatia perintäkuluja useammasta kuin kahdesta maksuvaatimuksesta, kuin momentissa 1 säädetään, jos perintätoimiin on ollut erityistä aiheutta, eikä toteutetut perintätoimet ole olleet suhteettomia. Tässä tulee erityisesti huomioida saatavan pääoma. Toteutuneista perintätoimista on esitettävä erittely velalliselle ja ilmoitettava ne erityiset syyt, joiden perusteella perintätoimia on toteutettu. (Laki saatavien perinnästä 513/1999, 10 a §, 10 d §)

3.3 Velan suorittaminen

Varat tulee kohdistaa ensin pääomalle, eli alkuperäiselle velkasummalle ja korolle, jonka jälkeen varoja voidaan kohdistaa perintäkuluille (Laki saatavien perinnästä 513/1999 11 a §).

Kuva 3 Varojen kohdistaminen velalle

3.4 Maksusuunnitelman sopiminen velkojen kanssa

Velalliselle voidaan tarjota mahdollisuutta tehdä maksusuunnitelma velasta velkojan kanssa vapaaehtoisen perinnän aikana. Toimeksiantajalla tai velkojalla ei ole velvollisuutta maksusuunnitelmiin, mutta järjestelmällinen kieltäytyminen velallisten pyynnöistä velkojen vapaaehtoisesta järjestelystä voidaan nähdä epäasiallisena. Hyvä perintätapa velvoittaa velkojaa suhtautumaan vastuullisesti maksujärjestelyihin. Velalliselle ei saa aiheutua

tarpeettomia tai kohtuuttomia kuluja tai haittaa. Maksusuunnitelmia sopiessa tulee ottaa huomioon kokonaistilanne ja se, että onko sovittu maksusuunnitelma kohtuullinen. Velallisen maksukyvyyn arviointi ja mahdollisuus suoriutua sovittu maksujärjestelystä tulee ottaa huomioon maksusuunnitelmaa laatiessa. (KKV, 2.11, 2014)

Maksusuunnitelma voi olla molemmille osapuolille kannattava ratkaisu. Maksusuunnitelman avulla voidaan saatava mahdollisesti kotiuttaa nopeammin ja välttämään saatavan eteneminen oikeudelliseen perintään, jolloin se aiheuttaa maksuhäiriömerkinnän velalliselle, sekä lisäkuluja. (Alma Talent, Vapaaehtoinen perintä, maksusopimus 2021)

Enimmäiskulut kun velalliselle laaditaan maksuohjelma:

- maksuajan pidennyksestä (eräpäivän siirrosta) enintään 5 euroa
- 20 euroa, pääoman ollessa enimmillään 100 euroa tai maksusuunnitelmassa on korkeintaan neljä maksuerää
- 30 euroa, pääoman ollessa yli 100 euroa, mutta enintään 1000 euroa ja maksueriä on yli neljä
- 50 euroa, pääoman ollessa yli 1000 euroa ja maksusuunnitelmassa on enemmän kuin neljä maksuerää

Perintälain 10 c § mukaan velalliselta saa vaatia perintäkuluja enintään yhdestä maksusuunnitelmasta, kuten momentissa 1 säädetään. Jos erityisestä syystä useampaan maksusuunnitelmaan on ollut aihetta, eikä toteutetut perintätoimet ole olleet suhteettomia, voidaan tästä poiketa. Tässä tulee erityisesti huomioida saatavan pääoma. Toteutuneista perintätoimista on esitettävä erittely velalliselle ja ilmoitettava ne erityiset syyt, joiden perusteella perintätoimia on toteutettu. (Laki saatavien perinnästä 513/1999 10 a §, 10 c §)

3.5 Velan vanhentuminen ja vanhentumisen katkaisu

Velka vanhentuu, ellei se vanhentumista katkaista kolmen vuoden kuluessa.

Vanhentumisaika katsotaan alkaneeksi kulua eräpäivästä, jos eräpäivästä on sovittu velallista

sitovasti ja ennalta määrätysti. Sopimusrikkomuksissa ja muun syyn takia vanhentuminen alkaa siitä, kun velka on eräännyttämistoimien takia erääntynyt. Jos eräpäivästä ei ole sovittu, niin vanhentumisajan katsotaan alkaneen, kun myyjä on luovuttanut kaupan kohteen ostajalle tai kun sopijaosapuolena oleva velkoja on täyttänyt suoritusvelvollisuutensa. Vahingonkorvauksissa ja muissa hyvityksissä vanhentuminen alkaa 7 § mukaisesti. (Laki velan vanhentumisesta 15.8.2003/728 4–7 §)

Suoraan ulosottokelpoisein saataviin ei sovelleta lakia velan vanhentumisesta 15.8.2003/728 (Laki velan vanhentumisesta 15.8.2003/728 1 §).

Velka vanhenee lopullisesti 15–25 vuoden kuluessa, riippuen velasta ja siitä, onko velasta maksutuomio. Ulosottoperusteen, eli tuomion antamisesta, velka vanhenee 15 vuodessa. Velka vanhenee 20 vuodessa, jos velkoja on yksityishenkilö ja velasta on maksutuomio, jos kyseessä on korvaussaatava rikoksesta, josta velallinen on tuomittu yhdyskuntapalvelukseen tai vankeuteen tai velan erääntymisestä on kulunut 20 vuotta ja velkojana on yritys tai yhteisö. 25 vuodessa vanhenee velka, joka jossa velkoja on yksityishenkilö ja velka on erääntynyt 25 vuotta aiemmin. Velan lopullista vanhentumista voidaan jatkaa 10 vuodella tuomioistuimessa, jos velallinen on esimerkiksi salannut tietoja tai kätkenyt omaisuutta velkojilta. Lopullista vanhentumisaikaa ei voi katkaista. (Takuusäätio, n.d.)

3.6 Enimmäiskulut

Perintälaki määrittelee enimmäismäärät velalliselta perittäville kuluille. Kulukatot ovat sekä yksittäisille kuluille, kuin kulujen kokonaismäärälle perinnän aikana pois lukien mahdolliset käräjäoikeuden haasteprosessin tai ulosoton aika syntyvät kulut.

Kokonaisvastuiden enimmäismäärät perinnän aikana perintäkuluista

- 60 euroa, pääoman ollessa enintään 100 euroa
- 120 euroa, pääoman ollessa vähintään 100 euroa, mutta enintään 1000 euroa
- 210 euroa, pääoman ollessa enemmän kuin 1000 euroa

Mikäli perinnän suorittaminen on ollut poikkeuksellisen haastavaa, voidaan velalliselta periä enimmäismääriä suurempia perintäkuluja. Nämä eivät kuitenkaan voi olla suhteettoman suuria pääoman huomioon ottaen. Tällaisissa tapauksissa velalliselle on esitettävä erittely ja perusteltava miksi kulut ovat enimmäismääriä suurempia. (Laki saatavien perinnästä 513/1999 10 a §, 10 d §)

3.7 Suoraan ulosottokelpoiset saatavat

Julkisia saatavia (*suoraan ulosottokelpoisia*) koskee osittain oma lainsäädäntönsä. Suoraan ulosottokelpoisissa saatavissa ei vaadita haastehakemusmenettelyä ja käräjäoikeuden ratkaisua asian saattamiseksi ulosottoperintään. Suoraan ulosottokelpoisia saatavia ovat mm. terveyskeskusmaksut, verot ja sakot. Julkiset saatavat vanhentuvat viiden vuoden kuluttua siitä vuodesta, kun ne ovat syntyneet tai muussa tapauksessa siitä seuranneen vuoden alusta, jolloin saatava on erääntynyt. (Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta 706/2007)

Perintäkulut suoraan ulosottokelpoisissa saatavissa

- ensimmäisestä maksuvaatimuksesta enintään 14 euroa
- toisesta maksuvaatimuksesta voidaan periä vain puolet edellä mainitun ensimmäisen maksuvaatimuksen enimmäismäärästä
- maksusuunnitelman laatimisesta 20 euroa
- enimmäiskulut kokonaisuudessaan perintäkulujen osalta 51 euroa

Suoraan ulosottokelpoisissa saatavissa ei voida poiketa enimmäismääristä, toisin kuin poikkeustapauksissa muiden saatavien osalta. (Laki saatavien perinnästä 513/1999 10 a §, 10 d §)

3.8 Korot

Korkoa voidaan vaatia heti eräpäivän jälkeen. Viivästyskorko on korkolain mukaan 7 % (viitekorko+ lisäkorko 7 %). Viitekoron vahvistaa Suomen pankki puolivuositain. Velalliselta voidaan vaatia myös viitekorkoa suurempaa korkoa, jos kyseessä on esimerkiksi kuluttajaluotto. Viitekorko näissä tapauksissa on velallisen ja velkojan sopimuksen mukainen ja sitä voidaan periä enintään 180 päivän ajan. (Korkolaki 20.8.1982/633, 2 § - 5§)

Talous- ja velkaneuvonnan sivuilla on laskettu esimerkki koron määräytymisestä:

Sairaalalaskun 150 euroa alkuperäinen eräpäivä on ollut 1.1.2020.

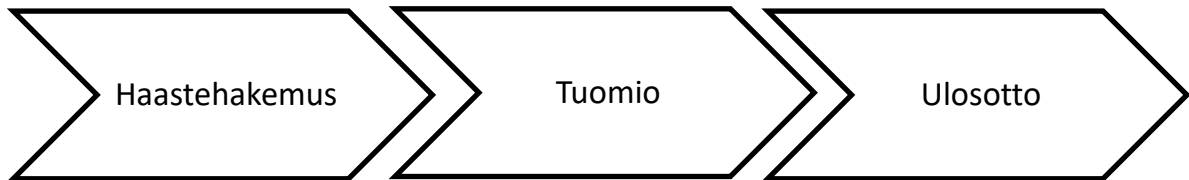
Viivästyskorko 7 % kertyy eräpäivän jälkeisestä päivästä alkaen.

Lasku maksetaan 31.5.2020, jolloin viivästyskorkoa on kertynyt 150 päivältä yhteensä 4,33 €. (korkoprosentti x laskun summa x viivästyskorkopäivien lukumäärä / vuodenvärit eli $0,07 \times 150 \times 150 / 366 = 4,33$ €. Huom! Vuosi 2020 oli karkausvuosi, siksi jakajana on 366 päivää). Tämän lisäksi maksamattomasta laskusta kertyvät perintäkulut. (Oikeus, 2020)

4 Oikeudellinen perintä

Oikeudellisen perinnän tarkoitus on saada velallinen maksamaan erääntynyt saatava, sekä saada erääntyneelle saatavalle täytäntöönpanoperuste, jonka avulla perintä voidaan siirtää ulosottoon (Lindström, 2014, s. 291). Velkoja jättää tuomioistuimelle haastehakemuksen. Riidattomista saatavista jätetään suppea haastehakemus ja mikäli hakemusta ei riitauteta, se ratkaistaan jo valmisteluvaiheessa. Oikeudenkäyntiin etenevät vain riitautetut saatavat. Mikäli jo haastehakemusvaiheessa tähdätään riitaoikeudenkäyntiin, jätetään asiasta laaja haastehakemus. Kaikki haasteet käyvät läpi valmisteluvaiheen, jolloin osa hakemuksista voidaan ratkaista jo valmisteluvaiheessa kirjallisen aineiston perusteella yksipuolisella tuomiolla. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2013 hyväksytyistä kanteista oli yksipuolisia tuomioita 97 prosenttia. 83 prosenttia tapauksista ratkaistiin kantajan vaatimuksien mukaisesti. (Lindström, 2014. s. 298–300)

Kuva 4 Oikeudellisen perinnän prosessi yksinkertaisesti

Riidattomissa ja häätöä koskevissa velkomusasioissa käsittelymaksut määräytyvät seuraavasti:

- Pääoman ollessa alle 300 euroa, on perustaksa 50 euroa ja korkea taksa 80 euroa
- Pääoman ollessa vähintään 300 euroa, mutta enintään 1000 euroa, on perustaksa 80 euroa ja korkea taksa 120 euroa
- Pääoman ollessa yli 1000 euroa, on perustaksa 110 euroa ja korkea taksa 160 euroa

Velkoja voi vaatia haastehakemuksella maksettavaksi oikeudenkäyntikulujen ja oikeudenkäyntimaksun lisäksi perintäkuluja. Kantajan maksettavaksi tulee lisäksi oikeudenkäyntimaksu, joka on sähköisellä haastehakemuksella 65 euroa ja manuaalisella hakemuksella 86 euroa, kun tuomio on yksipuolinen tuomio, eli riidaton.

Oikeudenkäyntikuluille voidaan vaatia viivästyskorkoa kuukauden kuluttua ratkaisusta.

(Lindström, 2014. s 332–335)

Oikeudelliseen perintään liittyvää lainsäädäntöä ja asetuksia:

- Oikeudenkäyntimaksujen lainsäädäntö: tuomioistuinmaksulaki 11.12.2015/1455.

- Oikeudenkäyntikulujen asetus: oikeusministeriön asetus vastapuolen maksettavaksi tuomittavista oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitetuissa asioissa.
- Haastehakemusmenettely: oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4.

5 Ulosotto

Kun saatavasta on haettu lainvoimainen tuomio, eli täytäntöönpano, voidaan asia siirtää ulosottoon perittäväksi. Ulosoton aikana ulosottovirasto pyrkii saamaan velallisen maksamaan erääntyneen saatavan vapaaehtoisesti ja tarvittaessa voi ulosmitata velallisen omaisuutta tai esimerkiksi osan palkasta, eläkkeestä tai elinkeinotulosta. Jos ulosotto ulosmittaa velallisen omaisuutta, niin ulosmitattu omaisuus myydään ja varoilla suorittaa ulosotossa olevia velkoja. (Ulosottolaitos, 2021)

Ulosottoa koskevia keskeisiä lainsäädäntöjä on:

- Ulosottokaari
- Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta
- Laki sakon täytäntöönpanosta (Ulosottolaitos, 2020.)

Velkoja lähettää ulosottoon täytäntöönpanohakemuksen (Ulosottokaari, 19.6.2019/778 luku 3, 1 §). Hakemuksella velkoja hakee joko laajaa tai suppeaa ulosottoa. Suppeassa ulosotossa ei realisoida omaisuutta, vaan se koskee palkan, rahasaatavien ja muiden vastaavien tulojen ulosmittausta. (Lindström, 2014. s. 404)

Ulosoton kautta peritystä velasta syntyy kuluja velalliselle. Ulosotto perii kuluja taulukkomaksujen mukaisesti perityitä saatavista tai osittain perityistä saatavista seuraavasti:

Taulukko 1 Ulosoton taulukkomaksut

Pääoma vähintään (euroa)	Pääoma enintään (euroa)	Kulu (euroa)
	14,00	2,50
14,00	27,00	5,00
27,00	67,00	7,00
67,00	165,00	12,00
165,00	335,00	27,00
335,00	670,00	56,00
670,00	1680,00	84,00
1680,00	8400,00	134,00
8400,00		210,00

Tilanteessa, jossa velkaa ei saada perityksi velalliselta muun esteen tai varattomuuden vuoksi, peritään hakijalta, eli velkojalta käsittelymaksu. Velkoja myös tilittää ulosoton kautta saamistaan suorituksista tilitysmaksun 1,45 %, kuitenkin enintään 5000 euroa per tilitys. Ulosmitatun omaisuuden kuluista on myös erilliset maksunsa, sekä hädöstä.

(Ulosottolaitos, 2020)

6 Jälkiperintä

Jälkiperinnällä tarkoitetaan perinnän vaihetta, kun aktiivinen vapaaehtoinen perintä tai mahdolliset oikeudellisen perinnän toimenpiteet on tehty, eikä saatavaa ole saatu kotiutettua. Jälkiperintään voidaan siirtyä esimerkiksi siksi, että velallisen maksukyky on heikko, eikä aktiivinen perintä ole kannattavaa. Jälkiperinnän aikana pyritään varmistamaan, että saatava ei pääse vanhentumaan. Velallisen maksukyvyn kohentumista seurataan jälkiperinnän aikana. (Uuva, n.d.)

7 Velallisena perintäprosessissa

Perintäprosessin monimutkaisuus vaikeuttaa velallisen kykyä huolehtia omista oikeuksistaan prosessin aikana. Vapaaehtoista perintää harjoittaa hyvin erilaisia toimijoita. Kilpailu -ja kuluttajavirasto on yksi tahoista, jonka kautta voi velallinen saada neuvoa ja apua ongelmatilanteessa vapaaehtoisessa perinnässä. Velallisille on myös perustettu yhdistys vuonna 2017, Suomen velalliset Ry.

7.1 Velallisen oikeudet

Velallisella on oikeus saada maksuttomasti kerran vuodessa selvitys ja erittely veloista velkojalta. Velallinen voi pyytää selvitystä useamminkin, mutta velkojalla on oikeus vaatia maksu selvityksestä. Velallinen voi pyytää tiedon velkojen kokonaismäärästä, velan perusteista, erittelyn maksamattomista eristä tai selvityksen koroista ja kuluista, jotka ovat kertyneet pääomalle. (Laki saatavien perinnästä 513/1999 4 a §)

Velallisella on oikeus kiistää maksuvelvollisuutensa. Perintää ei voida tällöin jatkaa, jos kiistämiseksi on perusteet. Mikäli velallinen kiistää saatavan ilman perusteita, jotka selkeästi vaikuttaisivat velallisen maksuvelvollisuuteen, voidaan perintää jatkaa kiistämisestä huolimatta. Suoraan ulosottokelpoisten saatavien osalta vaaditaan perustevalitus tai oikeussuojakeino, jotta perintä voidaan keskeyttää kiistämisen vuoksi. (Laki saatavien perinnästä 513/1999 4 b §)

Velallisella on oikeus pyytää perinnän keskeytystä ja velan siirtämistä oikeudelliseen perintään. Saatavan tulee olla kokonaisuudessaan erääntynyt. Pyyntö on tehtävä kirjallisesti tai muulla todistettavalla tavalla. Perintää voidaan jatkaa perintäkuluitta, eli pyynnön jälkeen saatavalle ei voida kerryttää perintätoimista aiheutuvia kuluja. (Laki saatavien perinnästä 513/1999 4 c §)

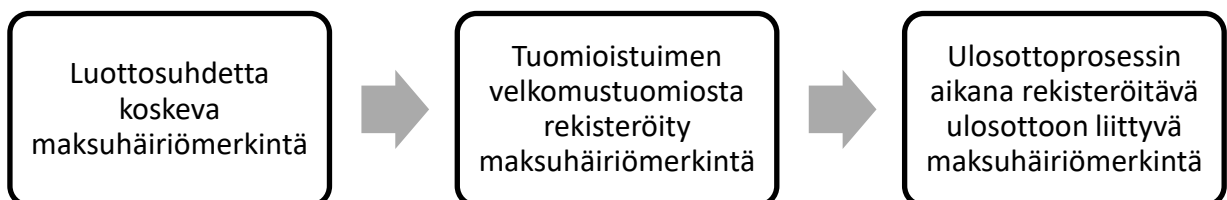
7.2 Luottotietorekisterit ja maksuhäiriömerkinnät

Luonnollisella henkilöllä on oikeus tarkistaa luottotietonsa kerran 12 kuukaudessa ilman kuluja. Rekisterissä tulee näkyä mistä merkinnät ovat syntyneet ja kenelle tietoja on

luovutettu. Maksuttomuudesta on säädetty henkilötietolaissa 523/1999, joka on sittemmin kumottu tietosuojalailla 1050/2018. (Luottotietolaki 11.5.2007/527 30 §)

Luottotietoraportilta näkee milloin merkinnät ovat syntyneet, mihin asti ne ovat voimassa, maksuhäiriömerkintäkoodin, merkinnän ilmoittaneen yrityksen ja viimeisen 12kk aikana tietoja tarkastelleet. Luottotietolaissa 11.5.2007/527 on säädetty missä tilanteissa ja tarkoitukseen luottotietojen tarkistusta voidaan käyttää. Tiedot eivät ole julkisia. Yleisimpiä tilanteista, joissa luottotietorekisterin tietoja voidaan hyödyntää ovat esimerkiksi rekrytointi, luoton myöntäminen (osamaksu, rahoitus, luottokortti), vuokra-asunnon vuokrauksessa, sopimuksia laatiessa (puhelinliittymä, muut vastaavat jälkikäteen veloitettavat sopimustyytit). Luottotietorekistereitä ylläpitää Suomen Asiakastieto Oy ja Bisnode Finland Oy. (Takuusäitiö, n.d.)

Kuva 5 Maksun viivästymisestä mahdollisesti aiheutuvat maksuhäiriömerkinnät, jos perintä etenee ulosottoprosessiin saakka

Luottosuhdetta koskeva ilmoitus voidaan rekisteröidä tietoihin 60 päivää alkuperäisen eräpäivän jälkeen, jos kulutusluottosopimuksessa on ollut maininta mahdollisuudesta luovuttaa maksuhäiriötiedot luottotietorekisterin pitäjälle ja velkoja on lähettänyt velalliselle kirjallisen maksukehotuksen 21 päivää ennen tietojen luovuttamista, jossa on muistutettu mahdollisuudesta rekisteröidä merkintä. Nämä merkinnät säilyvät kaksi vuotta.

(Luottotietolaki 11.5.2007/527 14 §, 18 §)

Luottosuhteita koskevat maksuhäiriömerkintäkoodit:

- LKP (luottoon liittyvä maksuhäiriömerkintä)
- TTT (osamaksukauppaan liittyvä, jossa on haettu virka-apua tavaran ottamiseksi takaisin velkojan haltuun)
- OSP (osamaksusopimukseen liittyvä maksuhäiriömerkintä) (Alma Talent, n.d.)

Velasta, josta on haettu tuomioistuimen velkomustuomio, rekisteröidään maksuhäiriömerkintä. Näiden säilytysaika on 2–4 vuotta riippuen siitä, onko velallisella ennestään maksuhäiriömerkintää tai maksetaanko velka. Jos velallisella ei ole aiempia maksuhäiriömerkintöjä, niin säilytysaika on kolme vuotta, joka lyhenee kahteen vuoteen, jos velka maksetaan. Jos velalliselle on rekisteröity maksuhäiriömerkintä, niin säilytysaika pitenee neljään vuoteen, jos voimassaoloaikana syntyy uusi maksuhäiriömerkintä. (Maksu Myöhässä, n.d.)

Velkomusasioihin liittyvät maksuhäiriömerkintäkoodit:

- YVK (käräjäoikeuden antama yksipuolinen tuomio riidattomassa ja selvässä velkomusasiassa, jossa velallinen ei ole antanut riittäviä perusteista vastauksessa tai jättänyt vastaamatta)
- SVK (maksuun velvoittava käräjäoikeuden tuomio, jossa velallinen on joko myöntänyt kanteen tai vedonnut sellaiseen seikkaan, jolla ei ole ollut merkitystä asian ratkaisussa). (Alma Talent, n.d.)

Ulosottomenettelyn aikana syntyvät merkinnät säilyvät 2–4 vuotta riippuen siitä, onko velallisella ennestään maksuhäiriömerkintää tai maksetaanko velka. Jos velallisella ei ole aiempia maksuhäiriömerkintöjä, niin säilytysaika on kolme vuotta, joka lyhenee kahteen vuoteen, jos velka maksetaan. Jos velalliselle on rekisteröity maksuhäiriömerkintä, niin säilytysaika pitenee neljään vuoteen, jos voimassaoloaikana syntyy uusi maksuhäiriömerkintä. Suppeassa ulosottomenettelyssä ja pitkäkestoisessa

ulosottomenettelyssä todettu varattomuus poistuu rekisteristä heti, jos velka on maksettu.
(Maksu Myöhässä, n.d.)

Ulosottomenettelyyn liittyvät maksuhäiriömerkintäkoodit:

- UMV (ulosoton varattomuuseste, velalliselta ei ole löydetty varoja tai velallisesta ei ole tavoitettu)
- UMS (suppeassa ulosotossa ei ole löydetty varoja velan suorittamiseksi)
- UMP (toistuvien tulojen, kuten palkan tai eläkkeen ulosmittaus tai maksusuunnitelma, pitkäkestoinen ulosotto). (Alma Talent, n.d.)

8 Kilpailu- ja kuluttajaviraston ratkaisuja

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tarkoitus on varmistaa, että markkinat toimivat mahdollisimman reilusti kansantalouden ja kuluttajien eduksi. Kuluttaja-asiamies valvoo Kilpailu- ja kuluttajaviraston alaisuudessa kuluttajasuojalainsäädännön noudattamista. Virasto valvoo, että yritykset menestyvät markkinoilla niin, että kilpailu ei ole keinotekoisia ja yritykset eivät saa perusteettomia etuja. Virasto on riippumaton. Kilpailu- ja kuluttajavirasto tarjoaa ohjeita yrityksille ja kuluttajille, jotka ehkäisevät ongelmia mahdollisesti jo ennalta. Kiistat sovitaan puolueettomasti Kilpailu- ja kuluttajavirastossa ja Euroopan kuluttajakeskuksessa. Tarkoitus on varmistaa kuluttajille kuuluvat mahdolliset hyvitykset. (KKV, 2021)

Mikäli elinkeinoharjoittaja tai julkisyhteisö ei noudata perintälain säännöksiä, pyrkii kuluttaja-asiamies ensisijaisesti neuvotteluratkaisuun. Kuluttaja-asiamies voi myös tarvittaessa viedä asian markkinaoikeuteen tai ryhtyä pakkotoimiin. Tarvittaessa kuluttaja-asiamies voi antaa kiellon, jota voidaan tehostaa uhkasakolla. (KKV, 2015)

8.1 Kuluttajasaatavan perinnästä veloittavat kulut, Nordea Pankki Suomi Oyj

Päivämäärä: 2.9.2014, Diaarinumero: KUV/1495/41/2012

Nordea Pankki Suomi Oyj:n verkkosivuilla on ollut tieto pankin perimistä palkkioista saatavien perinnän aikana. Sivulla syntyi vaikutelma, että maksumuistutuksen kulut ovat ylittäneet laissa asetetun enimmäismäärän. Kuluttaja-asiamies oli kiinnittänyt asiaan huomiota ja pyytänyt Nordealta selvitystä perinnästä perityistä palkkioista. Nordea mukaan kyse ei kuitenkaan ollut tästä ja he korjasivat kulujen tiedot verkkosivuillaan. (KVV, 2014)

Muilta osin tapauksessa on otettu kantaa perintäkulujen kohtuullisuuteen ja todellisten perintäkulujen perintään velalliselta. Laki saatavien perinnästä 10 d § 3 mahdollistaa kuluttajalta perittävien enimmäiskulujen ylityksen, jos tapauksesta syntyy normaalia suurempia kuluja, esimerkiksi suuren työmäärän vuoksi. Kulujen tulee kuitenkin olla perintälain mukaisesti kohtuullisia.

Uudessa hinnastossaan Nordea on ilmoittanut hinnat tuntiveloituksen mukaan, joka on määrältään riippuvainen tehtävän vaikeudesta ja laadusta. Kuluttaja-asiamies on ollut tyytyväinen tähän tapaan, koska hinnastossa on ilmoitettu kulujen määräytymisperuste. Kuitenkin ratkaisussa on todettu, että perintälain mukaan velalliselta ei saa vaatia todellisia perintäkuluja suurempia kuluja ja niiden määräytyminen on aina eriteltävä ja saatettava velallisen tietoon, kun enimmäismäärät ylittyvät.

Kuluttaja-asiamies on ottanut kantaa myös hinnastossa esitettäviin ”eräännyttämisen- tai irtisanomiskirjeen” ja ”kuitausilmoituksen” käyttöön ja näistä perittäviin kuluihin. Nämä kulut on katsottu vapaaehtoisen perinnän toimenpiteiksi, joista saa veloittaa perintälain mukaiset kohtuulliset kustannukset.

Nordea on selvityksessään ilmoittanut, että luoton eräännyttämiskirjeen lähetyksen perustuu kuluttajansuojalain 7 luvun 33 §:llä perusteella, että pankilla on oikeus velkojana vaatia koko luotto maksettavaksi rästien perusteella. Kuluttajansuojalain 7 luku käsittelee kuluttajaluottoja ja 33 § seuraamuksia kuluttajan sopimusrikkomuksesta. Koska perintälaisissa ei ole määritelty ehdotonta luetteloa hyväksyttävistä perintätoimista on kuluttaja-asiamies

katsonut, että eräännyttämiskirjeen lähetys on yksi vapaaehtoisen perinnän keinoja ja luotonantajalla lainsäädäntöön liittyvä peruste. (KVV, 2.9.2014, KUV/1495/41/2012)

Nordean nettisivuilla on nähtävillä heidän perimät palkkiot pankin saatavien perinnästä. Eräännyttämiskirjeestä veloitetaan 45,00 € ja kuittausilmoituksesta 45,00 €. Muut toimenpiteet on ilmoitettu ”tuntiveloituksella”. (Nordea, n.d.)

8.2 Perintäyhtiö Alektum Oy

Päivämäärä: 26.10.2015, Diaarinumero: Useita diaarinumeroita

Päivämäärä: 20.6.2019, Diaarinumero: KKV/598/14.08.01.02/2018

Ratkaisussa 26.10.2015, johon liittyy useita diaarinumeroita, kuluttaja-asiamies toteaa saaneensa lukuisia ilmoituksia siitä, että Alektum Oy perii oikeudessa perusteettomia saatavia. Asiamies on avustanut 17 velkomuskanteen kohteeksi joutunutta kuluttajaa eri käräjäoikeuksissa ja nämä kaikki kanteet ovat hylätty. Kuluttajat ovat tilanneet tutustumispaketin tai ilmaisen näytteen, josta on syntynyt toistaiseksi voimassa oleva sopimus. Kuluttaja-asiamies on tehnyt päätöksen, että avustaa epäselvissä tapauksissa, koska puhelinmyyntiyhtiöiden toiminnassa, jotka ovat liittyneet näihin sopimukseen on ollut epäselvyyttä ja puutteita. Kuluttaja-asiamies oli myös huomauttanut useita kertoja puhelinmyyntiyhtiöitä MMBG AG ja Westerfield AG, jolta Alektum Oy on ostanut saatavat. (KKV, 2015)

Markkinaoikeus langetti 200 000 euron uhkasakon Alektum Oy:lle. Kantelu koski tilaussopimukseen liittyviä maksuvaatimuksia ja maksamattomiin tavaralähetysiin kohdistuvien avoimien maksujen perintää. Markkinaoikeus kielsi kuluttaja-asiamiehen vaatimuksesta yhtiötä lopettamaan menettelyn, jossa se vaati kuluttajavelalliselta ensimmäisen maksuvaatimuksen jälkeisistä maksuvaatimuksista enemmän kuin puolet ensimmäisestä maksuvaatimuksesta. Lisäksi se velvoitti, että yhtiö ei noudata menettelyä, jossa yhtiö peri tilaussopimukseen liittyvien yksittäisiin lähetyksiin liittyviä maksuvaatimusten kuluja useammasta kuin yhdestä lähetyksestä.

Yhtiöllä perinnässä olleet saatavat olivat perustuneet sopimukseen, jotka ovat toistaiseksi voimassa. Nämä olivat olleet tuotelähetysksiä ja mikäli kuluttaja ei ollut perunut sopimusta tai seuraavan tuotteen lähetystä, oli kuluttajalle lähetetty sopimuksen mukaisesti uusi tuotelähetys. Jokaisesta sopimukseen liittyvästä tuotelähetyksestä oli muodostettu oma avoin saatavansa perinnässä. Näin yhtiö pystyi perimään jokaisesta maksamatta jätetystä tuotelähetyksestä kahden maksuvaatimuksen enimmäiskulut. Toiminta oli ollut säännönmukaista.

Päätöksen juridisena perusteena oli ollut vuonna 2013 voimaan tullut perintälain 10 C §. Perintälain mukaan kuluttajalta saa lähtökohtaisesti periä vain enintään kahdesta maksuvaatimuksesta ja perintälain 10 a § mukaiset enimmäismäärät toisen maksuvaatimuksen osalta. Maksuvaatimuksia, joista peritään perintäkuluja kuluttajalta, voidaan lähettää enemmän kuin kaksi kappaletta, jos perintätoimiin on ollut erityistä aiheutta. Markkinaoikeus katsoi, että kuluttaja-asiamiehen hakemuksen mukaisesti Alektum Oy:n perintätoimet oli ollut hyvän perintätavan vastaista ja rikkonut perintälakia.

Alektum Oy:llä ei ole aluehallintoviraston päätöksellä ollut enää oikeutta harjoittaa perintätoimintaa Suomessa, kun tämä kielto on annettu. (KKV/598/14.08.01.02/2018)

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tiedotteessa 8.10.2019 todetaan, että Alektum Oy ja Annomen Oy ovat menettäneet toimilupansa. Alektum Oy menetti toimilupansa 2018 lopussa ja myi toimintansa Annomen Oy:lle. Annomen Oy:lle ei myönnetty lupaa perintätoimen harjoittajien rekisteriin Etelä-Suomen aluevirastossa ja se määrättiin lopettamaan perintätoiminta 30.10.2019. Toimiluvan peruuttaminen ei estä saatavien perinnän jatkamista oikeudellisessa perinnässä tuomioistuimessa, joten molemmat yhtiön laittoivat useita velkomuskanteita vireille ympäri Suomen vuonna 2019. Tapauksia on ollut tuhansia, eikä kuluttaja-asiamies ole voinut avustaa kaikkia kanteiden kohteeksi joutuneita, joten se on julkaissut yleisohjeet yhtiöiden velkomuskanteiden kohteeksi joutuneille tässä tiedotteessa. (KKV, 2019)

Helsingin Sanomissa on julkaistu uutinen perintäalaa koskien 23.5.2021, johon Kilpailu- ja kuluttajavirasto on antanut kommentin, jota se on tarkentanut uutisella. Jutussa on käsitelty CreditVisor nimisen yhtiön toimintaa, joka on hankkinut osan Alektumilta ja Annomeniltä

siirtyneistä saatavista ja perii niitä tuomioistuimien kautta. Jutussa on annettu ymmärtää, että CreditVisor olisi perustettu jatkamaan samanlaista perintämenettelyä kuin aiemmin mainitut yritykset, mutta tästä ei ole näyttöä, eikä KVV ole arvioinut CreditVisorin menettelyä perintätoiminnan lainmukaisuudessa. (KKV, 2021)

8.3 Lindorff Oy

Päivämäärä: 26.6.2015

Diaarinumero: 26.6.2015

Lindorff Oy on hoitanut kaupungin julkisten saatavien perintää (suoraan ulosottokelpoisten). Kuluttaja-asiamies on ottanut kantaa tapaan, jolla perintäkuluja kuluvastuu on jakautunut velallisen ja kunnan välillä. Toimeksiantosopimuksessa on ollut ehto, jonka mukaan velalliselta peritään vapaaehtoisen perinnän kuluja, mutta kaupunki on korvannut perinnästä syntyneet kulut Lindorff Oy:lle vain, jos velalliselta on saatu suorituksia velalle.

Kuluttaja-asiamiehen mukaan ehto ei ole ollut perintälain vastainen, mutta kuluttaja-asiamies on halunnut ottaa kantaa ja muistuttaa kaikkia Suomessa toimivia perintätoimistoja, että velkojalla on velvollisuus maksaa perintäpalkkiot, niin kauan kuin velalliselta peritään kyseisiä perintäkuluja ja toimeksiantosopimukset tulee olla perintälain 10 § mukaisia. Tämä muistutus on liittynyt perintälakiin tehtyyn muutokseen 2013. Perintälain muutoksen tarkoituksena on ollut vähentää velalliselle perinnästä aiheutuvia kustannuksia. Muutoksessa on rajoitettu maksusuunnitelmien laadinnasta aiheutuvia kuluja, sekä kulullisten maksuvaatimusten enimmäismäärää. Joissakin tapauksissa perintätoimistot ovat tehneet suoraan ulosottokelpoisissa saatavissa perintäkuluista erilliset velat ja tämän menettelyn vuoksi velalliselle maksettavaksi jääneet perintäkulut ja ulosottomaksut kasvoivat huomattavasti. Tavoitteena on ollut myös estää perinnästä mahdollisesti aiheutuvaa perusteetonta etua velkojalle, jos perintäyhtiö on veloittanut velalliselta enemmän, kuin keskinäisessä sopimuksessa alkuperäinen velkoja on sopinut maksavansa perintätoimistolle. (KKV, 2015)

9 Yhteenveto ja pohdintaa

Opinnäytetyön tavoite oli tutkia lainsäädännön vaikutusta perintäprosessin eri vaiheisiin. Perintä on kokonaisuudessaan erittäin laaja kokonaisuus ja lainsäädäntöä, joka vaikuttaa eri kohtiin prosessia voimakkaasti. Lainsäädäntö ja sen ymmärtäminen itsessään vaatii asiaan perehtymistä ja se, että pystyy ymmärtämään lainsäädännön vaikutuksen prosessiin, on haastavaa, vaikka aihealue olisi ennestään tuttu. Opinnäytetyöhön kertyi kattavasti tietoa vapaaehtoisen perinnän prosessista, perinnän kuluista velalliselle ja vaiheisiin vaikuttavasta lainsäädännöstä. Työssä avattiin myös velalliselle mahdollisesti syntyviä maksuhäiriömerkintöjä luottotietorekisteriin, koska nämä ovat oleellisesti velallisen elämään vaikuttavia ja erilaisten merkintöjen kirjo on laaja.

Velallisen näkökulmasta perintä kokonaisuudessaan voi olla monivaiheinen ja osittain vaikeasti ymmärrettävä prosessi. Vapaaehtoisen perinnän prosessiin vaikuttaa jo yksinään useampi lainsäädäntö. Kun velallinen kirjeen saatuaan lähtee etsimään tietoa oikeuksistaan, voi olla haastavaa löytää oleellinen tieto ja varmistua siitä, että perintäprosessi on lainsäädännön näkökulmasta oikeellinen.

Kilpailu -ja kuluttajaviraston ratkaisuksista Annomen Oy:tä koskevat tapaukset ovat erityisen mielenkiintoisia. Tapaukseen liittyvät ensimmäiset diaarinumerot ovat jo vuodelta 2015 ja lopullisesti yrityksen lupa harjoittaa perintää on peruttu vasta vuonna 2018. Näiden vuosien aikana on ehtinyt useampi velallinen etsimään apua kuluttaja-asiamieheltä, jopa tuhannet. Maksuvaatimuksissa oli ollut perintälain vastaisia kuluja, joten perintäyhtiö on saanut merkittävän hyödyn perusteettomista kuluista. Lisäksi saatavia oli eriytetty toisistaan perintälain vastaisesti luomalla useampi saatava samaan sopimukseen liittyen, joka ei välttämättä herätä huomiota, jos asiaan ei ole perehtynyt. Epärehellinen toiminta on ollut selkeästi säännönmukaista ja vaikka asiaan on puututtu, niin perintää on jatkettu oikeudellisessa perinnässä, johon sovelletaan eri lainsäädäntöä ja ei vaadi perintälupaa.

Perintälakia uudistettiin 2013 ja kuluttaja-asiamiehen linjaus ”Hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä” on julkaistu helmikuussa 2014. Perintälain muutoksella pyrittiin parantamaan velallisen asemaa ja vähentämään kuluja, jotka syntyvät perinnän aikana. Kuluttaja-asiamiehen linjauksessa linjataan, kuinka perintää tulisi harjoittaa, mikä ei ole

soveliasta ja parannettiin velallisen asemaa. Perintälaissa viitataan hyvään perintätapaan ja sitä tulisi aina noudattaa, kun peritään saatavia kuluttajilta. Nämä kaksi muutosta näyttäytyy tärkeänä velallisen oikeuksien osalta.

Tietoa löytyy helposti jonkin verran, mutta syvempää tietoa siitä, että miksi esimerkiksi maksuvaatimuksen kulu on "x" on vaikea löytää. Käytännössä siis juuri lainsäädännöllinen puoli puuttuu suurimmasta osasta helposti löydettäviä lähteitä. Asiat on kirjoitettu auki, mutta ei ole avattu perusteita. Oikeus.fi ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston verkkosivuilta on osittain kattavasti tietoa, mutta näistäkin puuttuu lainsäädännöllinen vastakohta tiedolle. Opinnäytetyössä on käytetty laajasti lähteitä, sekä prosessin aikana myös luettu huomattava määrä lähteitä, jotka eivät ole valikoituneet kuitenkaan lopulliseksi lähteeksi. Lähteestä löytyneen tiedon yhdistäminen oikeaan lainsäädäntöön on haastavaa. Tämä osuus opinnäytetyöstä yllätti lähtökohtaan verraten. Myös erilaisten lainsäädäntöjen määrä oli odotettua suurempi. Vaikka perintäprosessi onkin tuttu ja oletin ymmärtäväni sitä hyvin, niin opinnäytetyön aikana kertyi runsaasti uutta tietoa ja ymmärrystä miksi prosessi etenee kuten se etenee. Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen aihealue rajautui vielä voimakkaammin vapaaehtoiseen perintään muiden osa-alueiden jäädessä pienemmälle huomiolla, koska aihe osoittautui laajemmaksi kuin oli olettamus. Opinnäytetyön edetessä ja tietoaaineistoon perehtymisen jälkeen Kilpailu- ja kuluttajaviraston ratkaisujen ymmärtäminen syvemmin oli mahdollista ja tämä oli yksi osa, joka konkreettisesti kiteytti opinnäytetyön teoriapohjan ymmärtämisen tärkeyden.

Erytisesti haluisin perehtyä laajemmin perintäprosessin inhimillisyyteen ja tapoihin, kuinka sitä tällä hetkellä eri toimijoilla suoritetaan ja kuinka vahvasti velallisen oikeudet otetaan huomioon perintää suorittaessa.

Opinnäytetyötä voidaan hyödyntää perintäprosessin ymmärtämiseen ja tietolähteenä eri lainsäädäntöihin. Työ antaa tietoa velalliselle ja avaa prosessin kulkua ja oikeuksia. Aiheesta voisi tehdä jatkotutkimuksia tuomioistuimissa käsitellyistä ennakkotapauksista ja niiden vaikutuksesta nykyiseen tapaan suorittaa perintää eri yhtiöiden välillä. Jatkotutkimusta velallisen näkökulmasta prosessin aikana pystyisi hyödyntämään erilaisten perintäoppaiden ja infopakettien luomiseen, kun olisi kerätty tieto mitkä kohdat prosessissa on vaikeinten ymmärrettäviä.

Lähteet

Alma Talent Oy, Lehtonen Y, Mökkönen, Töyrylä H, Seulu M-R, Tammenkoski R, (2021). *Perintä ja luotonhallinta*. Haettu 13.11.2021 osoitteesta

<https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/DAHGXCTDG#piste:to>

Alma Talent Oy. (n.d.) *Maksuhäiriöt ja muut luottotietomerkinnät*. Haettu 24.11.2021 osoitteesta

https://tietopalvelut.almatalent.fi/assets/pdf/henkilot/maksuhairiot_selitteet.pdf

Aluehallintovirasto. (n.d.) *Perintätoiminnan valvonta*. Haettu 10.11.2021 osoitteesta

<https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/valvonta-ja-kantelut/raha-ja-omaisuus/perintatoimistot>

Kananen, J. (2017). *Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kilpailu -ja kuluttajavirasto. (2019). *Alektum ja Annomen perivät saatavia oikeudessa tuhansilta kuluttajilta – toimi näin, jos saat aiheettoman velkomuskanteen*.

<https://www.kkv.fi/ajankohtaista/Tiedotteet/2019/8.10.2019-alektum-ja-annomen-perivat-saatavia-oikeudessa-tuhansilta-kuluttajilta/>

Kilpailu-ja kuluttajavirasto. (2015) *Hyvä perintätapa julkisten saatavien perinnässä*.

<https://www.kkv.fi/ratkaisut-ja-julkaisut/ratkaisut/arkisto/2015/kuluttaja-asiamiehen-ratkaisut/hyva-perintatapa-julkisten-saatavien-perinnassa/>

Kilpailu -ja kuluttajavirasto. (2014). *Hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä*

<https://www.kkv.fi/ratkaisut-ja-julkaisut/julkaisut/kuluttaja-asiamiehen-linjaukset/aihekohtaiset/hyva-perintatapa-kuluttajaperinnassa/>

Kilpailu -ja kuluttajavirasto. (2019). *Hyvän perintätavan vastainen menettely*.

<https://www.kkv.fi/ratkaisut-ja-julkaisut/ratkaisut/arkisto/2019/esitykset-markkinaoikeudelle/20.6.2019-hyvan-perintatavan-vastainen-menettely/>

Kilpailu -ja kuluttajavirasto. (2021). *KKV tarkentaa Helsingin Sanomien 23.5.2021 perintäalaa koskevaan juttuun annettua kommenttia.*

<https://www.kkv.fi/ajankohtaista/Uutiset/20212/25.5.2021-oikaisu-helsingin-sanomien-23.5.2021-perintaalaa-kasittelevaan-juttuun-annettu-kommentti/>

Kilpailu -ja kuluttajavirasto. (2014). *Kuluttajasaatavan perinnästä veloitettavat kulut.*

<https://www.kkv.fi/ratkaisut-ja-julkaisut/ratkaisut/arkisto/2014/kuluttaja-asiamiehen-ratkaisut/kuluttajasaatavan-perinnasta-veloitettavat-kulut/>

Kilpailu -ja kuluttajavirasto. (2014). *Perintäkulut ja perinnän eteneminen.* Haettu 13.11.2021 osoitteesta

<https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Maksut-laskut-perinta/perinta/perintakulut-ja-perinnan-eteneminen/>

Kilpailu -ja kuluttajavirasto. (2015). *Tilaamattomien tuotteiden laskutus, perintä.*

<https://www.kkv.fi/ratkaisut-ja-julkaisut/ratkaisut/arkisto/2015/kuluttaja-asiamiehen-avustusasiat/-alektum-oy/>

Kilpailu-ja kuluttajavirasto. (2021). *Toimivimmat markkinat – tietoisemmat kuluttajat.*

Haettu 25.11.2021 osoitteesta

<https://www.kkv.fi/Tietoa-KKVsta/>

Kontio Perintä. (n.d). *Hyvä perintätapa.* Kontio tietopankki. Haettu 25.11.2021 osoitteesta

<https://www.kontioperinta.fi/tietopankki/hyva-perintatapa>

Korkolaki 633/1982

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1982/19820633>

Kuluttajansuojalaki 38/1978

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1978/19780038#L7P33>

Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990517>

Laki saatavien perinnästä 513/1999.

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990513>

Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta 706/2007

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070706>

Lindström J. (2014). *Luotonvalvonta ja saatavien perintä*. Talentum Media.

Lowell. (n.d). *Miten perintä etenee?* Haettu 30.11.2021 osoitteesta

<https://www.lowell.fi/yritysratkaisut/perintapalvelut/>

Luottotietolaki 11.5.2007/527

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070527#L4P19>

Maksu Myöhässä. (n.d). *Yleinen FAQ. Mikä on maksuhäiriömerkintä?* Haettu 24.11.2021 osoitteesta

<https://maksumyohassa.fi/faq/yleinen-faq/maksuhairiomerkinnaat-ja-luottotiedot/?link>

Nordea. (n.d.). *Pankin saatavien periminen*. Haettu 7.9.2021 osoitteesta

<https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/hinnat/pankin-saatavien-periminen.html>

Oikeus. (2020). *Perinnän eteneminen*. Haettu 29.11.2021 osoitteesta

<https://oikeus.fi/talousjavelkaneuvonta/fi/index/laskutmyohassa/nainperintaetenee.html>

Oikeus. (2021). *Velan vieminen ulosottoon ja sen perintä*. Haettu 25.11.2021 osoitteesta

<https://oikeus.fi/fi/index/laatikot/velanperinta.html>

Takuusäätiö. (n.d). *Lopullinen vanhentumisaika*. Haettu 27.11.2021 osoitteesta <https://www.takuusaatio.fi/selviydy-veloistasi/velan-vanhentuminen/lopullinen-vanhentumisaika/>

Takuusäätiö. (n.d). *Luottotietojen tarkistaminen*. Haettu 24.11.2021 osoitteesta <https://www.takuusaatio.fi/selviydy-veloistasi/maksuhairiomerkinta/luottotietojen-tarkistaminen/>

Ulosottokaari 15.6.2007/705

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070705#V13>

Ulosottolaitos. (2021). *Rahasaatavien perintä*. Haettu 25.11.2021 osoitteesta <https://www.ulosottolaitos.fi/fi/index/tietoaulosotosta/ulosotontehavat/rahasaatavienperinta.html>

Ulosottolaitos. (2020). *Ulosoton lainsäädäntö*. Haettu 25.11.2021 osoitteesta <https://www.ulosottolaitos.fi/fi/index/tietoaulosotosta/ulosotontehavat/ulosotonlainsaadanto.html>

Ulosottolaitos. (2021) *Ulosottomaksut*. Haettu 26.11.2021 osoitteesta <https://www.ulosottolaitos.fi/fi/index/tietoaulosotosta/ulosottomaksut.html>

Uuva. (n.d). *Mitä jälki-perintä on?* Haettu 25.11.2021 osoitteesta <https://uuva.fi/blogi/mita-jalkiperinta-on/>